

Obří kniha Československé pošty, vydaná v jediném exempláři

V článku Některé etické a právní otázky v našem oboru, vycházejícím nyní ve Filatelii na pokračování, mimo jiné zmiňuji knížky, které nechával zhotovovat na přelomu 40. a 50. let ministr pošt Neumann pro prezidenta Gottwalda a jeho zetě ministra Čepičku. Svým formátem i rozsahem to jsou poměrně malé a utlé svazky, obsahující otisky rytin jedné či několika tehdy nově vydávaných emisí. U některých lze předpokládat, že byly zhotoveny jen v jednom exempláři, jistě to ale nevíme. Jiné je to u knihy, kterou vám chci nyní představit.

FRANTIŠEK BENEŠ

O ní totiž víme, že byla zhotovena v jediném exempláři nade vší pochybnost – a je tedy unikátem. Jde o mimořádně rozměrnou publikaci předanou jako dar československých pošťáků k 55. narozeninám prezidentu republiky Klementu Gottwaldovi. V době její přípravy se o

ní v resortu pošty samozřejmě vědělo, do její výroby se totiž zapojilo rekordní množství lidí, doslova tisíce, od ministra pošt po poštmistra na nejmenší poště v republice a dokonce i po provozovatele některých poštoven. Měla být výrazem obdivu a vděku pracujících prvnímu dělnickému prezidentovi, a samozřejmě nese znaky tehdejší doby. Její předání jubilantovi byla pro rezort velká sláva, časem se na ni ale pozapomnělo, protože zmizela z očí veřejnosti a po více než šest desítek let zůstala uložena v Gottwaldově pozůstalosti, kterou opatrovala rodina jeho dcery. Nyní tedy - vlastně poprvé - máme příležitost si ji podrobně prohlédnout.

Jde o mohutný svazek o rozměrech 440 x 320 x 110 mm, o váze zhruba 10 kilogramů. Uložen je v masivní dřevěné krabici polepené rudým plátnem, se žlutým kováním (panty a uzávěry), s vlepenou širokou rudou stuhou, s jejíž pomocí jej lze vyjmout. Kniha je vázána ve žluté kůži, na přední straně desek má vyraženu velkou zlatou poštovní trubku s třapci, listy ve hřbetu drží tři kovové šrouby, na protilehlé straně jsou dva kožené pásy s přezkami na její uzavření.

Obsahuje 329 listů silného papíru, z nichž úvodní jsou vyhrazeny tištěným věnováním ministru, povereníka a zástupců pracovníků české a slovenské pošty a zástupců odborů, a statistice o závazcích uzavřených pracovníky pošty k prezidentovým narozeninám. Je vidět, že údaje o nich byly skutečně čerstvé, do tištěného textu jsou totiž doplněny perem. V duchu tehdejší doby se tu dozvídáme, že 2 936 zaměstnanců zpevnilo 3 102 výkonových norem, 7 191 uzavřelo závazky na úspory věcné a 10 355 na zlepšení nebo zkvalitnění poštovních služeb. Patronátní závazky na zapracování nově přijatých žen převzalo 1 638 zaměstnanců, 1 981 se zavázalo, že získá 5 845 dalších předplatitelů Rudého práva, a 49 zaměstnanců, že odejde na roční dobrovolnou brigádu do Ostravsko-karvinských dolů.

Knihu vyzdobil 21 původními kresbami Karel Svolinský, tvůrce mnoha našich poštovních známek. V úvodu je celostránková barevná a v hlavách jednotlivých kapitol dvacet dalších, provedených černou tuší.

Tituly kapitol, tvořené názvy nadřazených pošt, jsou na jednotlivých stránkách vytištěny knižiskem černou barvou, a pod nimi jsou nalepeny známky 1,50 Kčs Den československé armády 1951, Pof. 617, s portrétem Klementa Gottwalda ve vojenské uniformě. Celkem jich je v knize vylepeno více než tři tisíce pět set a každá je opatřena otiskem denního razítka některé pošty v ČSR. Otisků je tu celkem 3 562 a každý patří jiné poště, jde tedy zřejmě o kompletní soubor otisků razítek všech pošt, které u nás v té době byly v provozu (a některých poštoven). Řazeny jsou regionálně, podle historických zemí, krajů, okresů a nařízených pošt, po pošty podřízené a poštovny. Všechny otisky mají nastaveno datum 23. 11. 51, tedy den Gottwaldových narozenin, české, moravské a slezské s hodinovým údajem 8, slovenské většinou 5, ale také 2, 1 nebo 0 hodin (vždy celý okres stejně). Řada razítek, zejména z malých pošt na Slovensku, je ještě starého typu. Vedle toho je tu dalších 105 otisků razítek spojových organizací.

Kniha byla zřejmě zaevidována prezidentskou kanceláří, svědčí o tom inventární číslo uvedené na předsádce. Po prezidentově úmrtí v roce 1953 ji nejspíš převzala jeho vdova, nebo rodina jeho dcery Marty, manželky ministra Alexeje Čepičky. O tom bylo známo, že měl vztah k poštovním známkám. Jako kluk jsem se s ním několikrát potkal. Bydleli jsme totiž v šedesátých letech ve stejné ulici, tehdy se jmenovala J. M. Sverdlova (dnes Ch. de Gaulle), on v její dolní vilové části, já s rodiči v horní s činžovními domy. V polosuterénu Čepičkovy vily (nedaleko rezidence Kambodžského velvyslance, zajímavé tím, že v ní prý pobýval Norodom Sihamoni, dnes kambodžský král, který v té době v Praze po léta studoval), v bývalém domovníckém bytě, bydlel můj spolužák a kamarád, tehdy taky mladý filatelista, za nímž jsem občas zašel a bývalého ministra a místopředsedu vlády Čepičku tak viděl v montérkách pracovat na zahradě. V té době byl už v nemilosti, a já jako školák o něm vlastně nic nevěděl a souvislosti si uvědomil až mnohem později. Škoda, že jsem se toho všedně vypadajícího souseda mého spolužáka nezeptal na něco z oboru filatelie. Možná by ho mé klukovské nadšení pro známky přimělo k vyprávění nějaké zajímavosti, která je dnes už zapomenuta. Stejně jako kuriózní kniha, kterou jsme si dnes ukázali, a která na opětovné otevření čekala snad šedesát let.

PRESIDENTU REPUBLIKY
KLEMENTU GOTTWALDOVI

23 XI 1951

PANE PRESIDENTE

Váš Váček 52. narozenin je radostnou příležitostí věnuji Československou růži k projevům ačty, lásky a láhobné síly. Takovým je i pro Československou postátku.

Pobavujeme Vás a trváte významný den a celého světa Vám blahopřání. Exponice přilom Vašeho věkuho životního díla, spojená se dnem od pamětního V. spíše Komunistické strany Československa z 1929, láze pro její postavení spjatosti do této dělnické třídy našich národů a domů ji b. dělníkem včítání. Exponice a pamětních dnů a dnešního dne, láze pro její význam a vzhledem k vašemu věkuho dílu, láze na oboru koptrolama a podobí první láhobly pro budování socialismu a naší vlasti.

Už Československo postává Váš svým postavením rozhodlím a láze stinu a vyjádřil tak celou sílu pro svou sílu, důstojnost a láze Vášim smyslem vzhledem k socialismu.

Síla prvního věkuho, jak láze na jeho celou pro láze Váš Československa.

My, zaměstnanci Československé síly, vyjadřujeme Vám, prvnímu dělníku republiky, svůj křehkou věru a vědomost. Snadno uvěřit, že Váš a Vášim dílem a lázejm platím svých láhob přispívám k rozvoji socialismu naší země.

Ke své úctě přispíváme síly postavení našim se síly naší republiky. Původní síly jsou uvážliví a den Vášich narozenin a týž den Váš je obdivován. Původem, kterým jsou tím postavení, láze náš úctám, abychom i postavení láhob vykonání naše přání a vyjádří:

Buďte nám, pane prezidente, láhob síly!

Kobal
právník Váček Klementův 200

[Handwritten signature]
minister 200

Poštovňa Malá Levčre

23 XI 1951-5

MALACKY

Poštovňa Malá Levčre
23 XI 1951-5

• PŮVODNĚ • (ČESKOSLOVENSKO 2)
23 XI 1951-5